



/De man die dolomiet van ka

Dolomieu is een bescheiden gemeente in de Isère, halverwege Lyon en Grenoble. Het dorp had de anonimiteit ongetwijfeld voor altijd kunnen behouden, maar het vierde kind van de Markies de Dolomieu besliste daar anders over. Dieudonné Sylvain Guy Tancrède Gratet de Dolomieu zag in 1750 het levenslicht en werd een Frans geoloog en mineraloog met wereldfaam. Zijn avontuurlijke levensloop leest als een zinderende roman.



"HET WAS DE SAUSSURE DIE HET GESTEENTE IN 1792 ALS "DOLOMIE" LIET REGISTREREN, GENOEMD NAAR ZIJN ONTDEKKER..."

Déodat de Dolomieu begon al op twaalfjarige leeftijd aan een militaire carrière bij het autonome garnizoen de "Orde van de Ridders van de Heilige Johannes", ook gekend als "The Knights of Malta". Zijn ideeën strookten niet altijd met de Orde en dat zou hem zijn leven lang problemen bezorgen. Zo duelleerde hij op achttienjarige leeftijd met een ander lid van de Orde waarbij die andere het duel niet overleefde. Het leverde de Dolomieu evenwel een levenslange celstraf op. Door een tussenkomst van Paus Clemencius XIII kwam hij na een jaar weer vrij. Tijdens zijn militaire loopbaan bouwde hij tegelijk ook zijn wetenschappelijke kennis op.

In 1780 werd hij nog bevorderd tot Commandeur, maar zijn liberale ideeën botsten voortdurend met de conservatieve adel die de Orde van Malta in de achttiende eeuw controleerde. Nog in hetzelfde jaar nam hij ontslag om al zijn tijd te wijden aan zijn wetenschappelijk werk. Als kind was de Dolomieu al gefascineerd door de Alpen waarin hij opgroeide. Als wetenschapper was hij het type van de observeerder. Hij verzamelde en catalogeerde talloze data zonder er zelf grote theorieën rond te bouwen.

DE NAKENDE REVOLUTIE

De jaren die aan de Franse Revolutie (1789-1799) voorafgingen waren zowel in Frankrijk als in de rest van Europa gekenmerkt door grote kennisontwikkeling, en dat was helemaal aan de Verlichting te danken. De Dolomieu sympathiseerde aanvankelijk met de revolutionairen, maar dat sloeg snel om na de moord op zijn beste vriend. Hijzelf ontsnapte overigens maar nipt aan de guillotine en de onthoofding van meerdere familieleden maakte hem tot een hevige tegenstander van de beweging. Nadat de revolutie ook nog het familiefortuin van de Dolomieu in beslag had genomen, aanvaardde hij een leerstoel aan *de Ecole Nationale Supérieure des Mines* in Parijs.

INTERNATIONALE ERKENNING

In 1791 publiceerde Déodat de Dolomieu een artikel in het wetenschappelijk magazine "*Le Journal de Physique*" onder de titel "*Un genre de pierres calcaires très peu effervescente avec les acides et phosphorescentes par la collision*". Dolomieu had ontdekt dat een welbepaald gesteente, dat hij bij zijn tochten door de Alpen had gevonden, afweek van de gekende kalkgesteenten. Hij stuurde enkele stalen naar de vermaarde Zwitserse wetenschapper Horace-Bénédict de Saussure (jawel, de man van de Mont-Blanc) in Genève voor een grondigere analyse. Het was de Saussure die het gesteente in 1792 als "Dolomie" liet registreren, naar de naam van de ontdekker.

Kalkrots wist te onderscheiden

De geografische naam "Dolomieten" werd in 1876 toegekend aan dat gedeelte van de Italiaanse Alpen dat vandaag nog die naam draagt, maar toen nog deel uitmaakte van het Oostenrijkse Keizerrijk. In 1885 kreeg een deel van de Gailtaler Alpen met hetzelfde gesteente de naam "Lienzer Dolomieten".

DE GEOLOGISCHE VERKLARING

De Dolomieten maken deel uit van de Zuidelijke Alpen, gelegen op de Apulische plaat, een kleine tektonische plaat die naar het noorden beweegt en daarbij op de Europese plaat botst. Uit deze beweging zijn de Alpen ontstaan.

Het gesteente dat de Dolomieten vormt is zo'n zestig miljoen jaar geleden gevormd door de verstening van koraalriffen. Er bestaan meerdere hypothesen over de manier waarop calciet wordt omgezet tot dolomiet. Welke daarvan in de natuur dominant is, is nog niet duidelijk. Vermoedelijk ontstond de dolosteen door de inwerking van zeewater op het nog niet verharde kalksediment.

VAN DE HOOGSTE ROEM NAAR DE HEL

In 1798 vervoegde de Dolomieu met een wetenschappelijke delegatie Napoleon's invasie in Egypte. Hij werd er ziek en moest hoogdringend terugkeren naar Frankrijk. Tot overmaat van ramp leed zijn vaartuig nabij Sicilië schipbreuk en werd hij in Messina als krijgsgevangene in de meest menonwaardige omstandigheden opgesloten. Frankrijk was toen immers in oorlog met het Koninkrijk Sicilië dat door de Orde van Malta werd bestuurd. Pas na de slag bij Marengo, waarbij Napoleon controle kreeg over het gehele latere Italië, werd zijn onmiddellijke vrijlating bevolen. Maar éénnentwintig maanden eenzame opsluiting in Sicilië hadden hem gebroken. Hij beperkte nu zijn reizen en bergtochten tot een minimum en hij was vaak ziek. Déodat de Dolomieu overleed in 1801 op éénnenvijftigjarige leeftijd in Châteauneuf.

Ondanks zijn vele sociale contacten in adellijke en wetenschappelijke kringen is hij nooit gehuwd. In zijn directe omgeving werd wel eens gefluisterd dat hij een nogal "vrouwelijke" man was. En toch zou Déodat de Dolomieu de geschiedenis ingaan als een rots! ▲

